

LISTA TEMATÓW NA USTNY EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA POLSKIEGO W ROKU SZKOLNYM 2014/2015

LITERATURA

1. Obecność tradycji klasycznej w literaturze polskiej - omów sposoby nawiązywania do antyku w wybranych dziełach literackich różnych epok.
2. Kreacje bohaterów heroicznych i ich funkcje w wybranych dziełach literackich różnych epok. Wskaż – na podstawie wybranych utworów – najistotniejsze cechy.
3. Świat przedstawiony i bohaterowie literatury fantasy. Omów sposoby ich kreowania na wybranych przykładach.
4. Komizm i żart w literaturze. Omów ich funkcje i sposoby wykorzystania w wybranych utworach różnych epok.
5. Literackie portrety władców. Omów sposoby ich kreowania na wybranych przykładach.
6. Kult sztuki i artyści w romantyzmie i Młodej Polsce. Omów problem, analizując wybrane utwory.
7. Rola kobiety w rodzinie i społeczeństwie. Omów, analizując wybrane utwory literackie różnych epok.
8. Człowiek wobec zła. Różnorodność postaw ludzkich w ujęciu wybranych twórców literackich. Dokonaj analizy problemu.
9. Konflikty moralne w dziełach wielkich klasyków i w utworach literatury popularnej. Omów problem, analizując trafnie dobrany materiał literacki.
10. Wpływ pieniądza na życie bohaterów literackich. Zanalizuj problem na wybranych przykładach literatury polskiej i obcej.
11. Literackie kreacje lekarzy. Omów sposoby ich ukazywania w utworach literatury polskiej i obcej.
12. Motyw prometejski w literaturze różnych epok. Omów sposoby jego realizacji, analizując celowo dobrane utwory.
13. Przedstaw historię jako temat literacki i skomentuj jego różnorodne funkcje w utworach z różnych epok.
14. Motyw domu w utworach literackich. Omów sposoby jego ukazania, analizując przykłady z różnych epok.
15. Biografia jako klucz do odczytania twórczości pisarza. Analiza wybranych utworów.
16. Dokonaj analizy i interpretacji wybranych wątków miłosnych w literaturze różnych epok na podstawie wybranych przykładów.
17. Człowiek w obliczu cierpienia. Omów temat, analizując przykłady z literatury.
18. Motyw snu i jego funkcje w literaturze różnych epok. Omów temat na wybranych przykładach.
19. Topos wędrowki i portret wędrowca w literaturze polskiej i obcej. Omów na wybranych przykładach.
20. Samobójstwo – klęska czy zwycięstwo człowieka? Rozważ zagadnienie, analizując wybrane przykłady literackie
21. Rola i zadania poezji w manifestach programowych i utworach literackich XX wieku. Dokonaj analizy zagadnienia, porównując założenia programowe i praktykę artystyczną wybranej grupy poetyckiej.
22. Satyryczny obraz społeczeństwa polskiego w wybranych utworach literackich . Przeanalizuj sposoby tworzenia takiego obrazu.

23. Scharakteryzuj na wybranych przykładach różnorodne postawy człowieka wobec Boga. Omów ich rolę w utworze i związek z filozofią danej epoki literackiej.
24. Postawy człowieka wobec zagrożenia (wojna, rewolucja, systemy totalitarne). Dokonaj analizy, odwołując się do przykładów literackich różnych epok.
25. Obrazy zagłady z czasów II wojny światowej w pamiętnikach i wspomnieniach ofiar i ocalałych. Omów, analizując wybrane utwory.
26. Twórcy reportażu – kronikarze i komentatorzy rzeczywistości. Omów problem, analizując twórczość wybranego autora.
27. Konflikty pokoleń ukazane w literaturze. Dokonaj analizy i interpretacji wybranych przykładów.
28. Portrety Żydów w literaturze. Przedstaw różnorodność ujęcia problemu w wybranych utworach.
29. Niepokoje filozoficzne człowieka końca wieku (XIX i XX). Omów ich przyczyny, konsekwencje i literacki wyraz , analizując wybrane utwory.
30. Psychologiczne portrety zbrodniarzy w utworach literackich - zbrodnia, jej motywy i skutki dla osobowości człowieka. Omów, analizując wybrane utwory.
31. Obrzędy i obyczaje ludowe w literaturze. Omów sposoby ich przedstawiania i funkcje w wybranych utworach.
32. Motyw ojczyzny i małej ojczyzny. Porównaj różne ujęcia tego motywu w wybranych dziełach literackich.
33. Różne obrazy przyrody w literaturze. Przedstaw sposoby ich kreowania i funkcje w wybranych utworach.
34. „Poeci przekłęci” – analizując wybrane biografie i twórczość literacką, omów ich poetykę oraz rolę i znaczenie w kulturze.
35. Awangardowe poszukiwania w poezji, prozie i dramacie dwudziestolecia międzywojennego. Omów sposoby kreowania świata przedstawionego, bohaterów oraz poetykę wybranych utworów.
36. Motyw Boga w literaturze. Omów sposoby jego funkcjonowania na przykładzie wybranych utworów różnych epok.
37. „Wędrowną jest życie człowieka” - omów funkcję motywu wędrowności w wybranych utworach literackich.
38. Powieść wiktoriańska – portrety bohaterów i społeczna problematyka epoki. Omów temat na podstawie wybranego utworu.
39. Sposoby kreowania katastroficznego obrazu świata w utworach literatury polskiej Omów, analizując wybrane utwory.
40. O różnych odmianach samotności w literaturze. Zinterpretuj problem analizując wybrane utwory literackie XIX i XX wieku.
41. Szaleńcy, buntownicy, idealisci i marzyciele w literaturze. Przedstaw ich kreacje na podstawie wybranych dzieł oraz dokonaj oceny ich postawy.
42. Władza – powołanie, zobowiązanie, zaszczyt, namiętność, pokusa czy...? Zaprezentuj i oceń różne typy władzy na podstawie wybranych dzieł literackich.
43. Optymizm i pesymizm – dwie tonacje w twórczości wybranych autorów. Dokonaj analizy i interpretacji wybranych utworów literackich.
44. Motywy, problematyka i poetyka powieści Paulo Coelho. Scharakteryzuj, analizując i interpretując wybrane dzieła tego autora
45. Człowiek więzieniem stereotypów, przyzwyczajęń i wpojonych przekonań. Dokonaj analizy i interpretacji wybranych utworów i zestaw je ze swoimi poglądami na temat roli stereotypów w życiu człowieka.
46. Komizm i tragizm, powaga i śmiech, rozpacz i afirmacja – jaki jest, według Ciebie, sens takiego ujmowania prawdy o losie ludzkim? Odpowiedz, analizując i interpretując wybrane utwory.

47. Poszukiwanie wartości wyższych w świecie zdominowanym przez pieniądź. Omów problem, analizując i interpretując wybrane utwory literackie.
48. Świat fantastyczny i jego rola w utworach literackich. Przedstaw jego kreację oraz funkcje w wybranych utworach.
49. Moralność – nawyk, stereotyp, nakaz, podstawa życia społecznego... ? Omów problem, charakteryzując postawy wybranych bohaterów literackich różnych epok.
50. Świat kobiet i świat mężczyzn, wzajemne relacje, oczekiwania, role. Dokonaj analizy i interpretacji tego problemu w wybranych utworach literackich.
51. Motywy biblijne w literaturze. Omów ich funkcje oraz współczesne nawiązania. Analiza wybranych utworów.
52. Jak literatura przedstawia człowieka dążącego do kariery? Przedstaw problem, analizując postawy bohaterów wybranych utworów literackich różnych epok.
53. Poeci rocka. Dokonaj analizy i interpretacji tekstów piosenek wybranego autora, zwracając uwagę na ich poetykę, problematykę, przesłanie, i znaczenie dla kultury.
54. Wzorce świętości – sposób tworzenia i ich funkcjonowanie w wybranych dziełach literackich różnych epok.
55. Symbolika liczb w literaturze. Przedstaw problem, dokonując analizy i interpretacji wybranych utworów literackich.
56. Choroba psychiczna jako przejaw wrażliwości bohatera romantycznego i współczesnego. Omów problem, analizując wybrane utwory literatury polskiej i obcej.
57. Od pieśni ojczystej do hymnu narodowego, czyli o roli pieśni patriotycznych w dziejach narodu polskiego. Omów, analizując wybrane pieśni patriotyczne. „
58. Cierpienie i jego sens – uniwersalny problem w literaturze i filozofii. Omów na wybranych przykładach.
59. „Życiopisanie” Edwarda Stachury. Dokonaj analizy i interpretacji wybranych tekstów autora (poezja, proza) w kontekście jego biografii.
60. „Poeci przeklęci” – analizując wybrane biografie i twórczość literacką, omów charakterystyczne cechy ich utworów (poetyka, problematyka, typowe motywy, język) oraz ich znaczenie dla kultury.
61. Heroizacja i deheroizacja umierania w utworach literackich różnych epok. Dokonaj analizy i interpretacji wybranych utworów.
62. Świat i bohater w literaturze groteskowej II połowy XX wieku. Omów zagadnienie na przykładach.
63. Poeta czy ksiądz? Wizerunek „ja” lirycznego, problematyka i poetyka w wybranych tekstach poetów – kapłanów. Analiza utworów poetyckich.
64. Fantasy jako sposób kreowania świata przedstawionego. Omów problem na wybranych przykładach z literatury polskiej i obcej.
65. Indywidualność poezji Wisławy Szymborskiej – prezentacja twórczości Polskiej Noblistki.
66. Rosja i Rosjanie w utworach literackich różnych epok. Omów sposoby ich prezentowania i oceny w wybranych utworach.
67. Portret inteligenta w literaturze XIX i XX wieku. Scharakteryzuj sposoby ukazywania inteligencji i jej przedstawicieli, analizując wybrane utwory.
68. Bohaterowie literatury XX wieku wobec dobra i zła. Dokonaj analizy celowo dobranych utworów, ukazujących różnorodne postawy bohaterów.
69. Obrazy rewolucji w literaturze. Omów problem na podstawie wybranych utworów.
70. Groza i sensacja w literaturze. Omów sposoby ich osiągania oraz funkcje w utworach literatury polskiej i obcej.

71. Femme fatale, kobieta – demon, kobieta – wamp – literackie portrety kobiet fatalnych w utworach polskich i obcych. Dokonaj analizy wybranych przykładów.
72. Groteskowy obraz świata w utworach literackich od średniowiecza po współczesność. Analizując wybrane utwory, scharakteryzuj sposób wprowadzania tej kategorii estetycznej oraz omów jej funkcje w literaturze.
73. Obraz młodzieży w utworach literackich (od romantyzmu do współczesności). Scharakteryzuj, analizując wybrane utwory.
74. Zaprezentuj różnorodne wizerunki Boga w wybranych utworach literackich z różnych epok.
75. Motyw tańca i jego rola w utworach literackich na przestrzeni epok. Dokonaj analizy wybranych przykładów.
76. Rozważania o formie. Jaka jest jej rola i funkcje w literaturze, teatrze i w życiu? Omów problem, analizując dzieła Witolda Gombrowicza i Stanisława Ignacego Witkiewicza.
77. Przesłanie Pana Cogito, czyli o uniwersalnych wartościach twórczości Zbigniewa Herberta. Przedstaw zagadnienie, analizując i interpretując wybrane utwory – nie tylko poetyckie.
78. Legendy i mity narodowe w twórczości Stanisława Wyspiańskiego i Stefana Żeromskiego. Omów na wybranych przykładach.
79. Przedstaw rolę poety i poezji w różnych epokach literackich. Analiza i interpretacja tekstów poetyckich.
80. Szkoła w literaturze – różne sposoby ujęcia tego motywu. Dokonaj analizy wybranych przykładów.
81. Czas i przestrzeń w utworze literackim. Omów sposoby ich kreowania w literaturze, analizując wybrane przykłady.
82. Kobiety – poetki od modernizmu do współczesności. Dokonaj analizy i interpretacji wybranych utworów , charakteryzując problematykę i poetykę „poezji kobiecej”.
83. Literackie obrazy wsi i jej mieszkańców. Scharakteryzuj, analizując utwory z różnych epok.
84. Od Mickiewicza do Miłosza – różne oblicza poezji emigracyjnej. Dokonaj analizy i interpretacji wybranych utworów.
85. Problem winy i kary w literaturze polskiej i obcej. Omów na wybranych przykładach.
86. Obraz miasta w literaturze polskiej i obcej. Omów problem na wybranych przykładach.
100. Dziecko bohaterem literackim w twórczości znanych Ci pisarzy różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
102. Historyzm i filozofia w powieściach Umberto Eco. Omów ich rolę i funkcje w wybranych utworach.
103. Słynne pojedynki w literaturze różnych epok. Porównaj sposoby ich przedstawiania w utworach literackich różnych epok.
104. Motywy franciszkańskie w poezji polskiej. Omów na podstawie wybranych utworów poetów Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego i współczesnych.
106. Literackie portrety ojców. Omów na przykładach utworów z różnych epok.
107. Literackie portrety matek. Omów na przykładach utworów z różnych epok.
108. Relacje międzyludzkie i relacje społeczne ukazane w literaturze XIX wieku. Omów sposoby ich ukazania w twórczości wybranego pisarza.
109. „Świat jest teatrem...” – motyw „teatrum mundi ” i jego realizacja w utworach literackich. Analiza wybranych przykładów.
110. Zmysłowy i metafizyczny świat przedstawiony w „Panu Tadeuszu”. Mickiewiczowska wizja człowieka i rzeczywistości, malarskość i muzyczność poematu. Analiza dzieła.
111. Na podstawie wybranych utworów przedstaw sposób ukazywania doświadczeń czasu II wojny światowej w literaturze obozowej.

112. Świat przedstawiony i poetyka powieści Olgi Tokarczuk. Omów charakterystyczne cechy pisarstwa autorki , analizując wybrane utwory.
113. Holocaust w literaturze polskiej. Omów problem i sposoby jego ujęcia na wybranych przykładach.
114. Arcydzieło, bestseller, czytało – trzy słowa, którymi określa się książki. Co decyduje o wartości utworów literackich? Przedstaw zagadnienie, analizując wybrane przykłady.
115. Motywy autobiograficzne w literaturze. Omów zagadnienie w odniesieniu do wybranych utworów z różnych epok.
116. Bardowie XX wieku (np. Wysocki, Okudźawa, Breł, Kaczmarek). Omów charakterystyczne cechy twórczości wybranego artysty, analizując i interpretując jego dzieła i sposoby ich prezentacji.

ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI

1. Symbol jako środek wyrazu w poezji, dramacie i malarstwie. Analizując wybrane utwory, omów najciekawsze, Twoim zdaniem, przykłady jego wykorzystania.
2. Dzieła malarskie, architektoniczne i rzeźbiarskie jako inspiracja dla literatury. Omów temat, analizując celowo dobrane utwory.
3. Literackie, malarskie i filmowe portrety dzieci i młodzieży. Scharakteryzuj na wybranych przykładach.
4. Różnorodne ujęcia pejzażu w dziełach literackich i plastycznych. Przedstaw zagadnienie, analizując wybrane przykłady.
5. Związki fotografii z literaturą i filmem. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
6. Inspiracje antykiem w kulturze. Scharakteryzuj je, analizując wybrane dzieła (literackie, rzeźbiarskie, malarskie , architektoniczne).
7. Motywy mitologiczne w literaturze i innych dziedzinach sztuki polskiej i obcej. Scharakteryzuj sposoby ich prezentacji i funkcje w wybranych dziełach.
8. Filmowe adaptacje dramatów Williama Szekspira. Omów sposoby kreowania w nich świata przedstawionego i postaci bohaterów na wybranych przykładach.
9. Adaptacje filmowe dzieł literackich – sukces czy porażka? Omów na wybranych przykładach, dokonując analizy porównawczej filmów i ich literackich pierwowzorów.
10. Motyw matki cierpiącej w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Omów, analizując wybrane dzieła z różnych epok.
11. Symbolika tańca w literaturze i malarstwie polskim – omów najciekawsze,Twoim zdaniem, przykłady wykorzystania tego motywu.
12. Motywy sarmackie w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Omów na wybranych przykładach sposoby ukazywania kultury sarmackiej.
13. Omów i oceń wybrane adaptacje filmowe polskiej klasyki literackiej.
14. Motyw śmierci w literaturze, malarstwie, filmie , muzyce. Omów jego realizację w wybranych utworach różnych epok.
15. Kreacje bohaterów literackich, historycznych i filmowych, którzy doświadczyli okrucieństw II wojny światowej. Omów problem, analizując celowo dobrane utwory.
16. Symbolizm w literaturze a symbolizm w malarstwie. Porównaj metody twórcze na wybranych przykładach.
17. Scharakteryzuj funkcję motywów magicznych w literaturze i filmie. Analiza wybranych utworów.
18. Funkcje brzydoty w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Omów, analizując wybrane utwory różnych epok.

19. Duchy, diabły, upiory, demony... -ich wizerunki i rola w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Omów, analizując wybrane utwory różnych epok.
20. Artystyczne interpretacje historii w literaturze i malarstwie. Dokonaj analizy porównawczej celowo dobranych dzieł (np. Sienkiewicza i Matejki).
21. Różnorodność wzorców patriotyzmu w wybranych epokach . Omów, analizując dzieła literackie i filmowe.
22. Apokalipsa jako temat i motyw w sztuce. Omów sposoby jego prezentacji i funkcje w utworach literackich, malarskich, filmowych.
23. Na wybranych przykładach przedstaw sposoby kreowania postaci rycerza i wojownika w literaturze i innych dziedzinach sztuki.
24. Przedstaw funkcjonowanie motywu szatana i Boga w wybranych utworach różnych dziedzin sztuki (literackich i innych). Analiza wybranych przykładów.
25. Pokolenie Kolumbów i jego postawy podczas II wojny światowej. Przedstaw, analizując dzieła literackie i filmowe.
26. Wielkie przyjaźnie w literaturze i filmie. Omów problem, analizując wybrane utwory.
27. Motyw pojedynku i jego funkcje w wybranych dziełach sztuki (literatura i inne dziedziny). Analiza utworów.
28. Średniowieczny sposób wyobrażenia nieba, piekła, śmierci, szatana i Sądu Ostatecznego. Omów na wybranych przykładach z literatury i innych dziedzin sztuki.
29. Impresjonizm jako kierunek w malarstwie i konwencja literacka. Zaprezentuj jego cechy i sposób obrazowania na przykładzie wybranych utworów literackich i dzieł malarstwa europejskiego.
30. Motyw maryjny w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Dokonaj analizy jego prezentowania i funkcji na wybranych przykładach z różnych epok.
31. Symbolika stroju. Omów, analizując wybrane dzieła literackie i inne (np. malarskie, filmowe, teatralne)
32. Porównaj wzorec piękna w literaturze, malarstwie i architekturze dwóch wybranych epok. Dokonaj analizy celowo dobranych przykładów.
33. Wybitni twórcy polskiego teatru współczesnego i ich najważniejsze osiągnięcia w sztuce teatralnej. Dokonaj analizy wybranych tekstów i ich realizacji scenicznych.
34. Ucztowanie, biesiadowanie, jedzenie i ich artystyczny obraz w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Dokonaj analizy wybranych przykładów realizacji tego motywu.
35. Eksperyment i prowokacja artystyczna w literaturze i innych dziedzinach sztuki XX i XXI wieku. Omów na wybranych przykładach.
36. Opole – miasto literatów i artystów. Omów najważniejsze dokonania artystyczne opolskich twórców, analizując i interpretując wybrane dzieła (literatura i inne dziedziny sztuki).
37. Komizm jako kategoria estetyczna i sposób opisanego świata. Omów sposoby jego funkcjonowania w twórczości wybranego reżysera filmowego.
38. Teatr i dramat od starożytności do współczesności. Omów problem, zwracając uwagę na najważniejsze przemiany w zakresie formy, funkcji, problematyki.
39. Przedstaw motyw kariery w wybranych utworach literackich i filmowych.

JĘZYK

1. Zapożyczenia językowe i ich znaczenie dla współczesnej polszczyzny. Omów problem i oceń funkcjonalność najnowszych zapożyczeń w języku polskim, analizując zebrany materiał językowy.

2. Oddziaływanie języków obcych na język polski. Omów problem, analizując celowo zgromadzony materiał językowy.
3. Biblia jako przedmiot parafraz, aluzji i stylizacji językowych w różnych epokach literackich. Omów zagadnienie, analizując celowo dobrane przykłady.
4. Imiona, nazwiska i przezwiska Twoich koleżanek i kolegów. Dokonaj analizy etymologicznej i słowotwórczej.
5. Błędy semantyczne, gramatyczne i stylistyczne w tekstach publicystycznych pisanych i mówionych. Omów problem, analizując zebrany materiał językowy.
6. Scharakteryzuj język wybranych bohaterów literackich. Uwzględnij cechy ujawniające ich przynależność środowiskową i charakter.
7. Współczesny język urzędowy. Zanalizuj środki językowe i dokonaj ich oceny pod względem poprawności.
8. Język i styl wypowiedzi komentatorów sportowych w prasie, radiu i telewizji. Dokonaj analizy wybranych komentarzy.
9. Kicz językowy. Przedstaw zjawisko analizując współczesną komunikację językową.
10. Język reklam telewizyjnych i ogłoszeń prasowych. Dokonaj analizy na stosownie wybranym materiale.
11. Scharakteryzuj i skomentuj nowomowę i język propagandy. Dokonaj analizy zgromadzonego materiału językowego.
12. Czy scenariusz gry RPG można potraktować jako odrębny gatunek literacki? Rozważ problem, analizując wybrany przykład. Odwołaj się do teorii gatunku literackiego.
13. Język Twoich rówieśników. Scharakteryzuj, analizując zgromadzony materiał językowy.
14. Współczesne formy komunikacji (mail, sms). Dokonaj analizy językowej i stylistycznej zgromadzonego materiału językowego.
15. Omów specyfikę języka utworów science - fiction i fantasy na przykładach wybranych utworów polskich twórców tych gatunków.
16. Nazwy miejscowe w twoim regionie (np. nazwy miejscowości, ulic...). Omów ich etymologię na podstawie zgromadzonych przykładów.
17. Reklama jako środek perswazji. Omów funkcjonowanie impresywnej funkcji języka w tekstach reklamowych, analizując celowo zgromadzony materiał.
18. Język i styl twórców barokowych. Na podstawie wybranych tekstów lirycznych, epickich i epistolarnych omów ich budowę i funkcje.
19. Dziennik, pamiętnik czy blog - jako formy wypowiedzi osobistej i literackiej. Dokonaj analizy stylu i języka wybranego utworu.
20. Neologizmy i ich funkcje – omów zjawisko odwołując się do wybranych przykładów z języka mówionego.
21. Klasyfikacja najczęściej popełnianych błędów językowych. Dokonaj prezentacji, na podstawie zgromadzonych przykładów współczesnej polszczyzny.
22. Językowe źródła komizmu we współczesnym kabarecie i komedii filmowej. Dokonaj analizy zgromadzonego materiału.
23. Jak rozwija się współczesna frazeologia? Dokonaj analizy związków frazeologicznych we współczesnej polszczyźnie. Omów ich budowę, rodzaje, znaczenie i funkcje.
24. Język współczesnej publicystyki. Zbadaj zjawiska niepoprawności językowej na przykładach tekstów prasowych i medialnych.

25. Zawilości polskiej ortografii i interpunkcji. Dokonaj analizy zasad i wskaż problemy współczesnego języka pisanego na podstawie wybranych przykładów.